

Τά κανάλια μένουν πάντα θαλά

Αν είναι για τούς Αθηναίους έξοργιστική ή τηλεόραση, για τούς Μακεδόνες είναι απάρα-δεκτη. Από πού ν' αρχίσει και πού νά τελειώσει κανείς; Πρώτ' απ' όλα τά προγράμματα έχουν πέσει στο πιο χαμηλό τους σημείο. Σήριαλ, ελληνικά λινά και τής κακής ώρας σε σύγκριση με κείνα που είχαμε δει παλιότερα. Τά ξένα φίλμ, που για μία πρόσφατη περίοδο ήταν καλοδιαλεγμένα, τώρα τις πιο πολλές φορές είναι μέτρια. Καί φυσικά, από τις ελληνικές ταινίες βλέπουμε τις πιο άνεκδιήγητες ή άλλες που προβάλλονται για πολλοστή φορά.

Αλλά και όσον αφορά στη Θεσσαλονίκη και στη Βόρεια Ελλάδα γενικότερα, η μεταχείριση είναι... άποικοκρατική. Παραμένει πάντα το δεκάλεπτο (!) των ειδήσεων, η έκποψη για τη Βόρεια Ελλάδα και πέραν τούτου ούδέν. Προχτές κιάλας δημοσιεύσαμε τά παράνομα των οργανωτών του έορτασμού των 2.300 χρόνων της Θεσσαλονίκης, για έλλειψη επαρκούς καλύψεως. Καί νά 'ταν μόνο αυτό; Μήπως μαγνητοσκοπούνται παραστάσεις του ΚΘΒΕ; Η μήπως προβάλλονται οι δραστηριότητες των ανθρώπων της συμπατριεύσεως ή τά προβλήματα τους;

Τό έχουμε ξανογράψει, ότι εγκαταλείπουν έθνικά με την ύβρεφοφακή τους τακτική. Επρεπε σ' αυτόν έδώ τό χώρο νά υπάρχει πλήρης σταθμός τηλεοράσεως, είτε στη Θεσσαλονίκη, είτε ακόμη και στη Φλώρινα ή την Καστοριά. Τά Σκόπια εκπέμπουν έδώ και χρόνια και κάνουν καλό τη δουλειά τους. Πώς είναι δυνατόν ένας κόσμος δαλάκλρος, όπως ο βορειοελλαδικός, με μία σειρά πανεπιστημίων, με πλήθος επιστημόνων, πνευματικών ανθρώπων, καλλιτεχνών, δημοσιογράφων, βιομηχάνων κλπ. νά μήν μπορεί νά εκφραστεί τη ζωή του, τά επιτεύγματά του, τά θέματα που τον απασχολούν; Είναι προκλητική η στάση των Αθηνών. Καί κάποτε πρέπει νά τό καταλάβουν. Καί αν όχι, γιατί σ' αυτούς τό όνειρο νά τό καταλάβουν ο Μακεδόνας Πρόεδρος της Δημοκρατίας;

Νά σημειώσουμε και τό θυσιαστήριον

Τις τελευταίες μέρες ανακοιμώθηκαν οι άνθρωποι της άρμόδιας Τριτέρας και άρχισαν πάλι οι έργασίες στο παλιό Ε' γυμνάσιο, στο νεοκλασικό κτίριο της στάσεως Αναλήψεως, που προορίζεται για πινακοθήκη και πνευματικό κέντρο. Γίνονται έργασίες στην αυλή, για τη διαμόρφωσή της, αλλά και στο ίδιο τό κτίριο, που, θέβαια, για νά πάρει την άρχική του μορφή

Οι ρίζες του φθάνουν στην αρχαιότητα Σεβασμός στην παράδοση από τό ποντιακό θέατρο

Οι παραστάσεις στις «λέσχες» και στο Κρατικό Θέατρο Β.Ε.

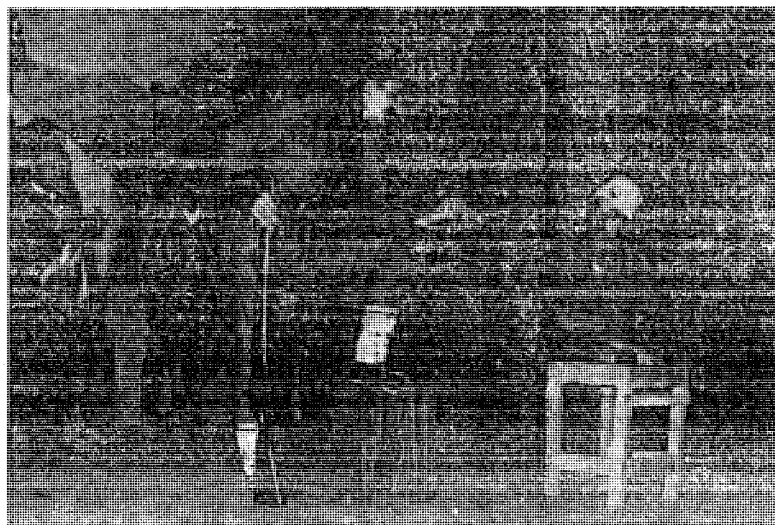
παραστάσεις, ή ανταπόκριση του κοινού δέν ήταν ίδια, ίσως γιατί τό διάστημα που χωρίς τά δύο έργα ήταν πολύ μικρό.

Όστόσο, τά δέκα περίπου θεατρικά έρρατεχνικά όμάσια που δημιουργήσαν οι διάφορες ποντιακές λέσχες στην Ελλάδα, όπως της Θεσσαλονίκης, Δρόμας, Καβάλας, Κατερίνης, Βόλου, Αθηνών, έχουν νά

πολήση.

«Σειρά έργων και περιόδων, άρχίζουμε τό 1944, όπου μέχρι τό 1960 εναλλάσσοντας ρεπερτόριο σε τακτά χρονικά διαστήματα, μεταφέραμε τό μήνυμά μας σ' όλη τη Βόρεια Ελλάδα και την πρωτεύουσα. Τά έργα που παίζθηκαν τά χρόνια αυτά, ήταν τό έξης: «Η τριχιά στο γαϊφύρι», «Ο Ξενιτέρας», «Τό Μαυρο-

ζουμε στον ίδιο χώρο, εκτός από τά έργα του Κτενίδη και τά: «Θεού πλάσμα έν καί ό φτωχόν», «Οι τελευταίοι» του Π. Χάντα, παλιού και πολύ γνωστού συγγραφέα, «Φλόγες στον Πόντο», «Φυλόξενια», «Ατότε κόλ ότώρα» του Γ. Τσουφλά, «Ο κόρημ' νά έχ' τό κλίμα» του Αδαμιά, «Τά αμα νερό κιν γίνεται» του Σ. Λιανίδη και τούς «Ποντιακούς παλ-

Μία σκηνή από τό ποντιακό έργο «Οι τελευταίοι» των Χάντα και Κυνηγούπουλου.

έπιδειξουν αξιόλογες δραστηριότητες και έργα, σε μία προσπάθεια των συγχάνων ανθρώπων της φυλής, νά κρατήσουν πιστά τις παραδόσεις των παλιών.

Πρώτη είναι ή Θεσσαλονίκη, σε έμφυχο ύλικο, με δύο έρρατεχνικά όμάσια ποντιακού θιάσου της φυλής, σέ δράση και προσφορά οι λέσχες της συμπατριεύσεως διακρίνονται, δεσμευόμενοι και ή πρώτη παραδένια για ποντιακό θέατρο στην Ελλάδα, ξεκίνησαν από έδώ, τό 1944. Όπου με πρωτοβουλία της Εύ-

κόρτσ», «Ο Χωρέτες», «Ο Μονόγανες», «Οι Πατρίδες», «Ο Μάρατιν», «Ο Πρωτομάρτυρας», «Ο Κλειδωνας», «Σουμελά» και «Προέ-

νεία». Όλα αυτά τά έργα είναι δημιουργίες του Φίλιππου Κτενίδη, του ίδιου της Παναγίδας Σουμελά. Στο μεταξύ, εμφανίζονται νέοι αξιόλογοι Πόντιοι συγγραφείς και έτσι, τό 1961 μέχρι τό 1975, σε μία νέα προσπάθεια μετοδόσης της άνάγκης για δέομο με τις ρίζες μας, παρουσιάζο-

μους ένα συνεργατικό έργο.

«Στην επόμενη δεκαετία, πιά άρμιοι, μά τό ίδιο ταγμένο στο ποντιακό στοιχείο, όργωνουμε όλη την Ελλάδα από Αλεξανδρούπολη μέχρι Κρήτη και από Πελοπόννησο μέχρι Ηπειρο, καθώς επίσης και πόλεις του έσωτερικού, όπως τή Νέα Υόρκη, τή Φιλαδέλφεια, την Ουόσιγκτον και την Καναέικα Αμερικής, τό Τορόντο της Νότιας Αφρικής και τις πόλεις Λέκσμπο και Ζέμουλ της Γιουγκο-

λαβίας. Στά έργα που παρουσιάστηκαν αυτή τη δεκαετία, εκτός από τά προαναφερθέντα, προστέθηκαν και τά έξης: «Η νερούμια» του Ν. Ευσταθιάδη και Ν. Παλαίου, «Τό νερόν έστέεν σ' αύλάκ» του Μ. Κυνηγούπουλου και Ηρ. Κοκοβίδη, «Εφθα' οι έμπόρ» του Τ. Παρασκευόπουλου, «Αντάρων» των δύο πρώτων και διάφορα άλλα σκέη. Στις περιόδους αυτές υπήρχε 200μελής χορευτικό και θεατρικό συγκρότημα, δεδομένου ότι στο ποντιακό θέατρο προσπαθούμε νά χρησιμοποιούμε όλα τά στοιχεία της παραδόσης, δηλαδή γλώσσα, ένδυμα, χορό, μουσική».

Στό έξωτερικό

Όσον αφορά τις έντυπώσεις του από τις περιόδους στο έξωτερικό, αλλά και τις παραστάσεις στην Ελλάδα, σέ σχέση με τό κοινό, ο κ. Κυνηγούπουλος δήλωσε:

«Πολλοί τό έχουν πει και θεωρείται κοινοτυπία, όμως είναι άπείρητη ή συγκίνηση και ή αίσθηση πατριωτικού που σε καταλαμβάνει όταν έρρίσκασαι άνάμεσα στο έλληνικό στοιχείο του έξωτερικού, γιατί μόνον όταν έρρίσκασαι μακριά από τον τόπο σου, άντιλαμβάνεσαι σέ όλη την έκταση, την άνάγκη της πατρίδας, της ρίζας. Όσον αφορά την Ελλάδα και τις παραστάσεις μας έδώ, ένα έχω νά πώ. Τόσα χρόνια σε τόσα έργα συνηθίσαμε νά βλέπουμε μόνο κεράσια, καθόλου άδεια καθίσματα. Είναι πραγματικά άξιοπρόσεχτο τό γεγονός της όμειωτης προσέλευσης του κοινού.

«Και γι' αυτό, αλλά και επειδή οι προσεδείξεις που γίνονται από όλα τά θεατρικά τμήματα, που είναι έρρατεχνικά μόνο στο θέμα της όμοιης -όλοι όσους είναι φιλοκερως- υπάρχει ένα παρόντο για την μη έπιχορήγηση και του δικού μας θεάτρου, που είναι διαλεκτικό, όπως τό έπτανησιακό και τό κρητικό που όμως έπιχορηγούνται. Είμαστε φορείς και προεστέβη του έλληνομοιού στο έξωτερικό, ένν συγχρόνως προσπαθούμε νά κρατήσουμε την έρρίτη και από Πελοπόννησο μέχρι Πέλαγον νά γενέναν. Γι' αυτό δαπνέουμε όλοι, πολλές φορές και πάνω από τις δυνατότητές μας, όπως ο μεγάλος τυφλός συγγραφέας Στ. Ευσταθιάδης που έχει δώσει πλήθος θεατρικών έργων Νομίζουμε ότι κάποια όναγνώριση νά πρέπει νά υπάρχει. Σωστή, όμως και όχι παραπονημένη και μειωτική, όπως έργα που γυρίζονται, δθεν κωμικά, ή σήριαλ που μεταφράζουν

Μία σκηνή από την παράσταση με την Ελένη Μασαογλου, τον Παναγιώτη Παπουράκο και τή Μαργαρίτα Γεράρδου

Θεατρικές παρουσιάσεις

Χορευούζης, «Λεπρέντης», από τό Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

Νομίζω ότι πολύ γρήγορα διαπιστώσαμε ότι ή πολυδιαφημισμένη θεατρική όεία του Χορευούζη αποτελεί μύθο. Όχι ότι τά έργα του, τά λινά, δέν έχουν την άξία τους, κυρίως έναν γραφτό στοιχείο μιας εποχής, ή για τή γραμματολογική τους σημασία. Ατυχώς, όμως, τό θέατρο του πολεμιστή αυτού του 21, του άπογοητευμένου (μαζί με τόσους άλλους Έλληνες άγωνιστές) Ιδεολόγου, και ιδιαίτερα τό πρώτο έργο του, ο «Λεπρέντης», είναι φτωχά από άποψη δραματουργίας, με μέτριο διάλογο, με πρόσωπα σχηματοποιημένα και πολλές φορές ψεύτικα. Ο Χορευούζης δάδθηκε νά σατίρισει την κοινωνία που δημιουργήθηκε στο πρώτα μετεπαναστατικό χρόνια στην Ελλάδα και ίσως τό κατάφερε καλύτερα στον «Υπάλληλο» ή και στον «Τυχοδιώκτη». Αξιοπρόσεκτο είναι τά γεγονότα ότι όλα κι όλα τά θεατρικά του τά έγραψε μέσα σ' ένα διάστημα τριών χρόνων και πως στην ένσπωση αυτή κατέφυγε για νά διασκεδάσει ο ίδιος και χωρίς φιλοδοξίες νά παίζονται τά έργα του. Θέβαια, αυτό ίσως δέν θά σήμαινε τίποτα άν τελικά τό δημιουργήματά του άποδεικνύονταν άρτια. Η διαπίστωση, ωστόσο, είναι άλλη, τουλάχιστον για τον άμερόληπτο κριτή. Περίπου στα ίδια χρόνια δημιουργείται ο «Βασίλειος» του Μάτσει και λίγο άργότερα ή «Βαθυλάνια» του Βυζάντιου. Η σύγκριση άποδεικνύεται συντριπτική για τό Χορευούζη.

Νά, αυτός ο «Λεπρέντης» του, ή κωμωδία του σαραντάχρονου θλόκα που θέλει νά παντρευτεί μία κοπελίτσα, καλής οικογένειας, και για νά τό πετύχει ζητάει τη βοήθεια δύο ατόμων που τό παίρνουν τά χρήματα, για νά τον έξυπηρετήσουν, με άφελή προσήματα. Τόσο ο φίλος του, όσο και ή μέστρα είναι καλύτερα συγκροτημένα πρόσωπα, ωστόσο ο Λεπρέντης είναι άφελέστατα... άφελής, άπλοικά δοσμένος, υπερβολικά άδίκιμος από τό συγγραφέα του. Ο διάλογος είναι κοινότοπος, άνουσος, ή έπιναλλήσεις σκηνών συχνές, ή «ιντριγκα» για μικρά παιδιά. Πιστεύω ότι καραγκιοζοπαιχτες σαν τό Μόλλα και άλλους ήταν πολύ πιο αισιόδοξοι στη συγγραφή λαϊκών κωμωδιών, με ήρωα των πανέξυμνο καρπούρη. Η τάση νά θρούμε στοιχεία από τον ήρωα αυτόν του θεάτρου αιών και πάλι έδωγεί σέ συγκρίσεις που άποδίδουν σέ άδρες του συγγραφέων δυνατότητων του Χορευούζη. Ενδιαφέρον είναι τό ότι γνωρίζουμε τά έργα του, αλλά χρήσιμο θά είναι νά διαπιστώσουμε και πόσο μικρή είναι ή άξία τους ή δραματολογική.

Η Ερση Βασιλικιώτη, που συγκροτήθηκε τό έργο στην παράσταση του Κ.Θ.Β.Ε., με τή δουλειά της έδείξε πως κι αυτή δέν είναι ένθουσιασμένη με τό κείμενο του Χορευούζη, του πρόσθεσε τραγούδια και μουσική, προσάθεσε νά τό πλουτίσει με στοιχεία από την κομνένια ντέλ άρτε ή από τον Καραγκιόζη, έβαλε τούς ήθοποιούς σ' ένα περιβάλλον σουρεαλιστικό, όπου αντί καθίσματα υπήρχαν λοφίσκοι για τις συνεχείς κουλουτομπές και κυλιόμενα των ήθοποιών και έτσι τά πρόσωπα έγιναν χτυπητές καρικατούρες. Στην άγαντία της νά προσφέρει μία ζωντανή παράσταση, έπληνός των πληθών από εύρηματα και γκάγκας, έδωσε τούς ήθοποιούς ευπρόσθους, τούς ώησε μέχρι και την «τσόντα». Ομολογούμενός ή κ. Βασιλικιώτη έδειξε και μερικά έιδες της ήταν όμορφες. Τό έρώτημα είναι τι έμεινε και σέ ποιά μορφή από τον κάμιο που υποτίθεται ότι θέλει νά παρουσιάσει και νά σατίρισει ο Χορευούζης. Καί, τελικά, πού ήταν ή κωμωδία, άφού δέν έσκαζε χελίσι στην παράσταση, πλην έλασιστότων περιπτώσεων; Γιατί (πάλι θά κάνουμε τή σύγκριση) και στον Κασσανδρίδη και στην κοινέντια ντέλ άρτε, όταν είναι καλοπαινιμένα, ο

